

**MIHALY
NOVAK**

**NOVÁK
MIHÁLY**

MIHALY
NOVAK

SCHILDERIJEN

REDACTIE

GABOR
LODI

LIDWIEN
SCHUITMAKER

UITGEVERIJ FILOGRAPH

FESTMÉNYEK

NOVÁK
MIHÁLY

© 2014 Uitgeverij Filograph Kolfstraat 2, 9717GR Groningen
Redactie en opmaak: Gabor Lodi en Lidwien Schuitemaker
Foto's: Gabor Lodi, Lidwien Schuitemaker, ifj. Novák Mihály
ISBN/EAN: 978-90-77913-18-5 NUR 646

Mihály Novak

Mihály Novak is geboren op 1 augustus in 1934. Tijdens de zwarte pokkenepidemie in 1974, zat hij tien dagen gedwongen in qarantaine in de kunstenaarskolonie te Topola. Omgeven door schilderijen, bewoog de atmosfeer van de kunstenaarskolonie hem de kwast in de hand te nemen, en zelf een poging te wagen om te schilderen. De eerste raad en aansporing kreeg hij van de kunstschilders G. Arpad Balazs en Jozef Acs. Sindsdien schildert hij, zijn onderwerpen gaan vooral over oorlog, hij schildert anti-oorlogse taferelen. Als organisator heeft hij buitengewone verdiensten: hij is een van de initiatienemers en oprichter van de kunstgroep 9+1 te Bácskossuthfalva, Omoravica. Hij organiseert jaarlijks, en vaak meerdere keren per jaar, de kunstenaarskolonie. Hij is in het bezit van een omvangrijke collectie van kunstwerken van de belangrijkste kunstenaars uit Vojvodina. Hij heeft deelgenomen aan de organisatie van de kunstkolonies van Zenta en Bucko Ganyo in Subotica.

Tenstoonstellingen:

Székesfehérvár, 1993; Zenta, 1993; Baja, 1994; Kalocs, 1994; Szabátka, 1996; Bajmok, 1997; Zenta, 1997; Szabátka, 2000; Zenta, 2002; Újvidék, Óbecej, Zenta, 2003; Szabátka, 2003; Szabátka, 2005; Europese Culturele hoofdstad Pécs; Szeged; Jászakisér; Kiskunhalas és környéke; Tálya; Tiszaújváros; Bácskossuthfalva.

Lit.: Janos Dömötör: De slag van Zenta, Arthotheek Zenta (Híd, 1997/2); Bucka -Gányó kunstenaarskolonie 1996 (Subotica, 1997); 9+1 Ómoravica 1978-2000, Cat. (Moravica 2000); Hedendaagse hongaarse beeldende kunstenaars en beoefenaars van kunsthijverheid in Vojvodina, Cat. (Subotica 2000); Valéria Burkus: Durven dromen, (SzHN 2000 dec. 27); 9+1 Ómoravica 2001, Cat. (Moravica 2001); Vijftig jaar kunstenaarskolonie Zenta, Cat. (Zenta 2002); 25 jaar 9+1 kunstenaarskolonie van Omaravica, Cat. (2003); 9+1 Ómoravica 2003-2004, Cat. (Ómoravica 2004); Kunstenaarskolonie Bucka Gányó, Cat. (Subotica 1-10. augustus, 2004).

Zuidelijk-hongaarse beeldende kunst Lexicon, Valeria Balázs-Arth, 2007.

Novák Mihály

Novák Mihály Magyarkanizsán született 1934. augusztus. 1. A feketehimlő járvány idején, 1974-ben, tíz napig vesztőzárba kényszerült Topolyán, a művésztelepen. A képek közelsége, a művésztelep atmoszférája arra készítette, hogy ecsetet vegyen a kezébe, és maga is megpróbálkozzék a festéssel. Az első útmutatást, biztatást Balázs G. Árpádtól és Ács József festőművészekről kapta. Azóta ő is fest, a témái általában a háborúval foglalkoznak, háborúellenes képeket fest. Szervezőként rendkívül nagy érdemei vannak: egyik kezdeményezője és alapítója a 9+1 Képzőművészeti Csoportnak Bácskossuthfalván - Ó Moravicán. A művésztelep évenkénti, sőt évenként többszöri alkotótáborainak aktív szervezője. Jenlentos gyűteménye van a legjobb vajdasági képzőművészek festményeiből. Részt vett a zentai és Szabatkai Bucka Gányó Művésztelep munkájában is.

Kiállításai:

Székesfehérvár, 1993; Zenta, 1993; Baja, 1994; Kalocsa, 1994; Szabotka, 1996; Bajmok, 1997, Zenta, 1997; Szabotka, 2000; Zenta, 2002; Újvidék, Óbecse, Zenta, 2003; Szabotka, 2003; Szabotka, 2005; Európa Kulturális Fővárosa Pécs; Szeged; Jászkisér; Kiskunhalas és környéke; Tállya; Tiszaújváros; Bácskossuthfalva.

Irod.: Dömötör János: A Zentai csata a Zentai Képtárban (Híd, 1997/2); Bucka -Gányó Művésztelep 1996 (Szabotka, 1997); 9+1 Ómoravica 1978-2000, Kat. (Moravica 2000); Mai magyar képzőművészek és iparművészek a Vajdaságban, Kat. (Szabotka 2000); Burkus Valéria: Merni álmódzni, (SzHN 2000 dec. 27); 9+1 Ómoravica 2001, Kat. (Moravica 2001); Ötvenéves a Zentai Művésztelep, Kat. (Zenta 2002); 25 éves az ómaravicai 9+1 Művésztelep - 25 godina Umetničke kolonije 9+1 u Staroj Moravici, Kat. (2003); 9+1 Ómoravica 2003-2004, Kat. (Ómoravica 2004); Umetnička kolonija Bucka Gányó Művésztelep, Kat. (Subotica/Szabotka 1-10. avgust, 2004).

Délvidéki magyar képzőművészeti Lexicon, Balázs-Arth Valéria, 2007.

Bij de schilderijen van Mihaly Novak

(...) Bij het schilderen van Mihaly Novak wordt zijn schepende elan niet opgejaagd door uiterlijke verwachtingen, alleen de innerlijke noodzaak leidt hem. Het latere begin van zijn vakmanschap en het in de jaren negentig door gebeurtenissen ontworpen maatschappelijke bewustzijn, vielen samen, de onzekerheid en vernieling vielen samen - volgens de terminologie van Jacques Derrida - in het tijdperk van deconstructie. Niet het denken en de schepping van kunstwerken en mensen vertonen destructieve symptomen, maar de maatschappij en hierbinnen heersende moraal en menselijke waardeoordelen. Dit heeft uit de scheppende kunstenaar Mihaly Novak een zulke mate van eerlijkheid, oprechtheid, voortgebracht, die voor de mensen algemeen gezien zeer moeilijk verdraagbaar is. (...) Mihaly Novak maakt in zijn scheppingen, menselijkheid, in zijn deelname en houding gebruik van een treffende symboliek van hoog niveau, en vertegenwoordigt in de Hongaarse schilderkunst in Vojvodina een buitengewoon belangrijke waarde. (...)

Steeds terugkerende motieven zijn de in de staatsymbolen voorkomende adelaar en valk, beide zijn roofvogels, het 'vliegende' militarisme, terroristische symbolen. De adelaar komt voor in Albanese en Servische symbolen, symbool van twee volken. Hun conflict wordt door Novak met uitzonderlijke openheid op het doek gebracht. (...)

Servië verschijnt regelmatig in de vorm van gestreepte, verdeelde, driehoeken, als een op stukken gehakte entiteit, welke met agressieve macht bij elkaar gehouden wordt. (...)

(...) De waarheid en de geopenbaarde waarheid kunnen een onveranderlijk pijnlijk punt worden. Maar elke waarheid verkrijgt een keer haar verdiende plaats.

Balint Szombati - Budapest

A Novák Mihály képeihez

(...) Novák Mihály festészetét alkotói előrehaladását a belső szükségleten kívül semmi sem sietette, semmilyen külső elvárásnak nem kellett úgymond, eleget tennie. A történetek úgy hozták, hogy Novák kései pályakezdése és a közösségi tudatot kibicsaklóan meghatározó kilencvenes évekre, a bizonytalanság és a rombolás - Jacques Derrida szóhasználatával, a dekonstrukció - időszakára esett. Csakhogy imitt nem az emberi gondolkodás, illetve a műalkotás dekonstrukciója vált kórtűnneté, hanem a társadalomé, azon belül az erkölcsi értékrendszeré és az emberi értékrendé. Az alkotóművész Novákból mindez a megrendültség őszinteségét, és azt a fokú szókimondást váltotta ki, amit az emberek általában nehezen viselnek el.

(...) Novák Mihály emberi-alkotói kiállításában ez utóbbi magatartás a konkrét szimbólumhasználat magas fokon mutatkozik meg, és egyedülállóan fontos értéket képviseli a vajdasági magyarok festészetének. (...)

Egyik folytonosan visszatérő motívuma az ország-címerekben megjelenő sas, illetve a vércse. Mindkettő ragadozó madár, az erőszak, a "szárnyaló" militarizmus és a terror szimbóluma. A sas egyaránt jelen van a szerb és az albán címerben, annak a két nemzetnek a jelképrendszerében, amelynek összetűzését Novák páratlan nyíltsággal teszi festészetének terítékére. (...) Szerbiát rendre kicsíkozott háromszög alakban jeleníti meg, mint három részre tagolt entitást, amit erőszakkal, hatalommal igyekeznek összetartani (...).

(...) Az igazság és annak kimondása változatlanul fájó pont tud lenni. De egyszer mindegyik igazság megkapja őt illető helyét.

Szombati Bálint - Budapest

Novak

Mihaly Novak is erin geslaagd bij elkaar te brengen wat uit elkaar staat, wat veraf staat, wat zich van ons verwijderd, (...) hij werkt en mediteert over hoe we verhoudingsgewijs draaglijk de aarde kunnen bewonen, zolang we hier zijn, hoe we kunnen bestaan, werkend met de dingen in de tijdsdimensie, hoe we kunnen vullen de onveranderlijke, nooit opvulbare lijsten.

Otto Fenyvesi

Misi

Mihaly Novak organiseert nog op zijn tachtigste, vriendelijk en enthousiast als hij altijd is, de internationale kunstenaarsbijeenkomst *Horizont*, waar beeldende kunstenaars uit verschillende Europese landen, waaronder Hongarije, Slowakije, Zweden en Nederland, werken en hun ideeën uitwisselen. Misi, zoals Mihaly Novak liefkozend door de deelnemers wordt genoemd, is geïnteresseerd in het werk van elke deelnemer, stelt vragen naar beweegredenen van de maker, weet raad bij zeer uiteenlopende problemen, van schildertechnisch tot theoretisch. Hij zorgt voor materialen, huisvesting van kunstenaars, kent elk detail van het hele gebeuren, heeft meer dan vijftig kunstenaarsbijeenkomsten georganiseerd. Hij is oprichter en leider van de kunstgroep 9+1. Tussendoor organiseert hij ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag een overzichtstentoonstelling van zijn schilderijen. Hij zegt dat hij hiermee een periode afsluit en rustig aan gaat doen. Wij kennen Misi al vijftig jaar en dat hij rustig aan gaat doen is voor ons onwaarschijnlijk, onvoorstelbaar. Hij is altijd in beweging, draagt de problemen van de hele regio in zich en is bevriend met talloze mensen in binnen- en buitenland. Net als in zijn werk, zoekt hij ook tussen de mensen naar oplossingen. Met dit boek eren wij deze bijzondere man en kunstenaar.

Groningen, 30 juli 2014,
Gabor Lodi en Lidwien (Lidike) Schuitemaker

Novák

Novák Mihálynak sikerült összehoznia azt, ami szétáll, kiáll, távolódik tőlünk, belőlünk, (...) azon munkálkodik, azon medítál, hogyan lakhatnánk viszonylag értelmesen és elviselhetően a Földet, amíg itt vagyunk, hogyan létezhetünk, dolgozunk és dolgokkal együtt az idő dimenziójában, hogy tölthetjük ki a sohasem változatlan és totálisan sohasem kitölthető kereteket.

Fenyvesi Ottó

Misi

Novák Mihály még nyolcvan évesen is, barátságosan, lelkesen, mint mindig, szervezi a 9+1 Nemzetközi Művésztelep alkotótáborait, most *Horizont* címmel, ahol különböző európai országokból, többek között Magyarországról, Szlovákiából, Svédországból, Hollandiából, képzőművészek alkotnak és gondolataikat megosztják. Misi, ahogy Novák Mihályt kedvesen a résztvevők nevezik, figyelemmel, érdeklődve, kérdéseket tesz fel a résztvevők alkotásairól, mi a céljuk, mi vezeti őket. Tanácsot tud adni a legösszetettebb technikai és elméleti problémákról. Ő gondoskodik az alkotók által felhasznált anyagokról, a művészek elszállásolásáról, az egész esemény részleteit ismeri. Már több mint ötven művésztalálkozót szervezett, a 9+1 képzőművész csoport megalapítója és vezetője is. Közben nyolcvannadik születés évére nyíló átfogó kiállítását szervezi. Ő szerinte egy korszakot lezár, és ezután nyugotabban fog mozogni. Mi Misit ötven éve ismerjük, hogy ő nyugotabban mozog az nem valószínű, nem tudjuk elképzelni. Ő mindig mozgásban van, az egész régió gondjait magában viseli. Számítatlan barátja van bel- és külföldön. Úgy ahogy alkotásaiban keresi a megoldásokat, úgy keresi a megoldásokat az emberek között. Ezzel a könyvvel Misit, mint egy különös és értékes embert és művészt, tisztelünk.

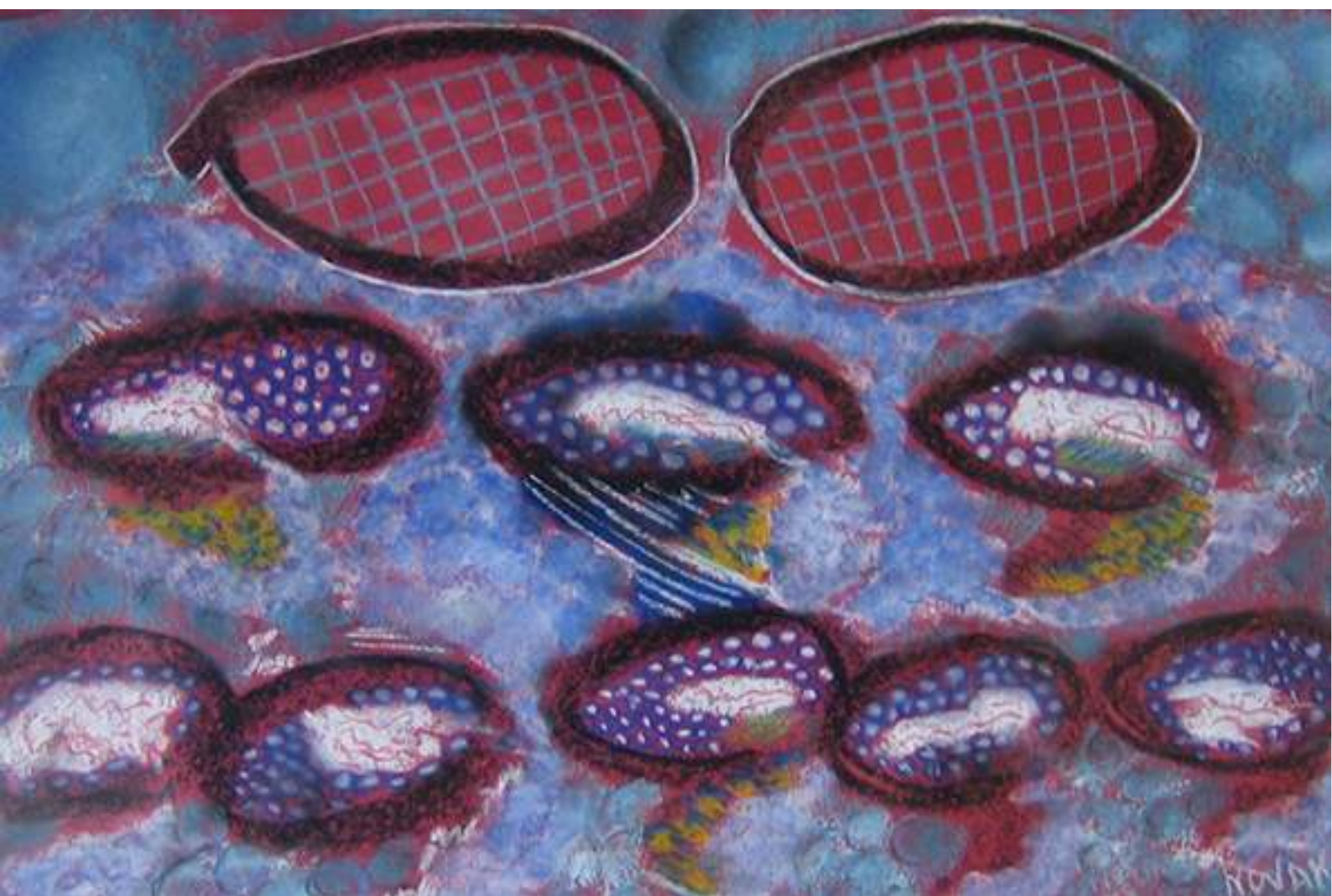
Groningen, 2014. július 30.,
Lódi Gábor és Schuitemaker Lidwien (Lidike)

1 Berg van Tálya, 1994
Tályai hegy
olie, olaj
50 cm x 60 cm

2 Tijdens de muziek, 1982
Zeneközben
pastel, pasztel
40 cm x 60 cm

3 Roze bril, 1992
Rózsaszínű szeműveg
pastel, pasztel
40 cm x 60 cm

4 In de diepte van de zee, 1991
A tenger méjén
pastel, pasztel
40 cm x 60 cm

5 Het beloofde vele niets, 1992
A sok beigért semmi
pastel, pasztel
40 cm x 60 cm

6 Tijdens de muziek 2, 1992
Zeneközben 2
pastel, pasztel
40 cm x 60 cm

7 Hadik
Hadik
olie, olaj
30 cm x 50 cm

8 Inka sprookje, 1982
Inka mese
inkt, tus
40 cm x 60 cm

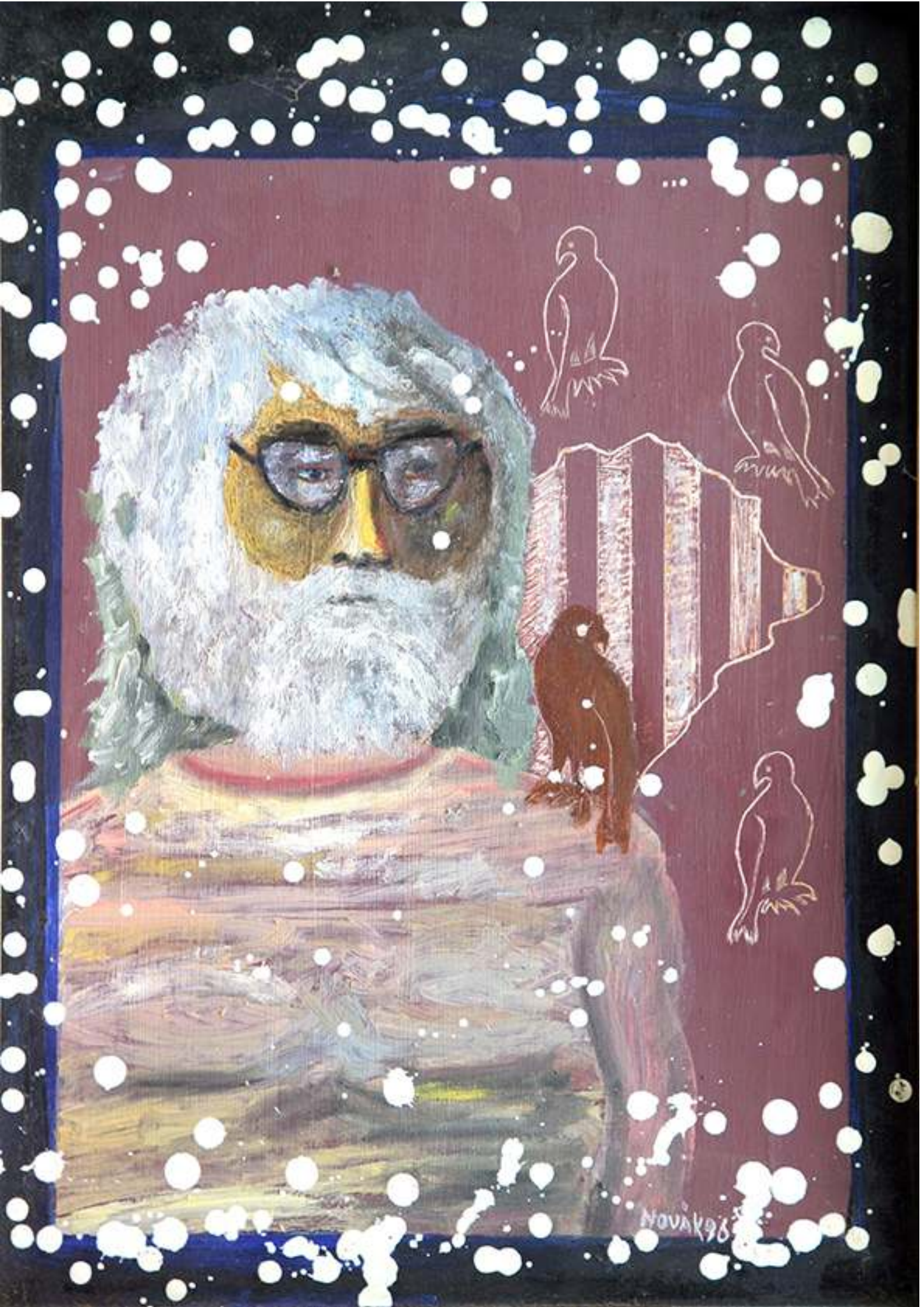
9 Gevangeris, 1991
Börtön
collage, aplikáció
30 cm x 70 cm

10 Gevangeris, detail, 2091
Börtön részlet
collage, aplikáció
30 cm x 70 cm

11 Afremmen van de dolle vogel, 1991
A bolond madár megfékezése
tekening, rajz
60 cm x 80 cm

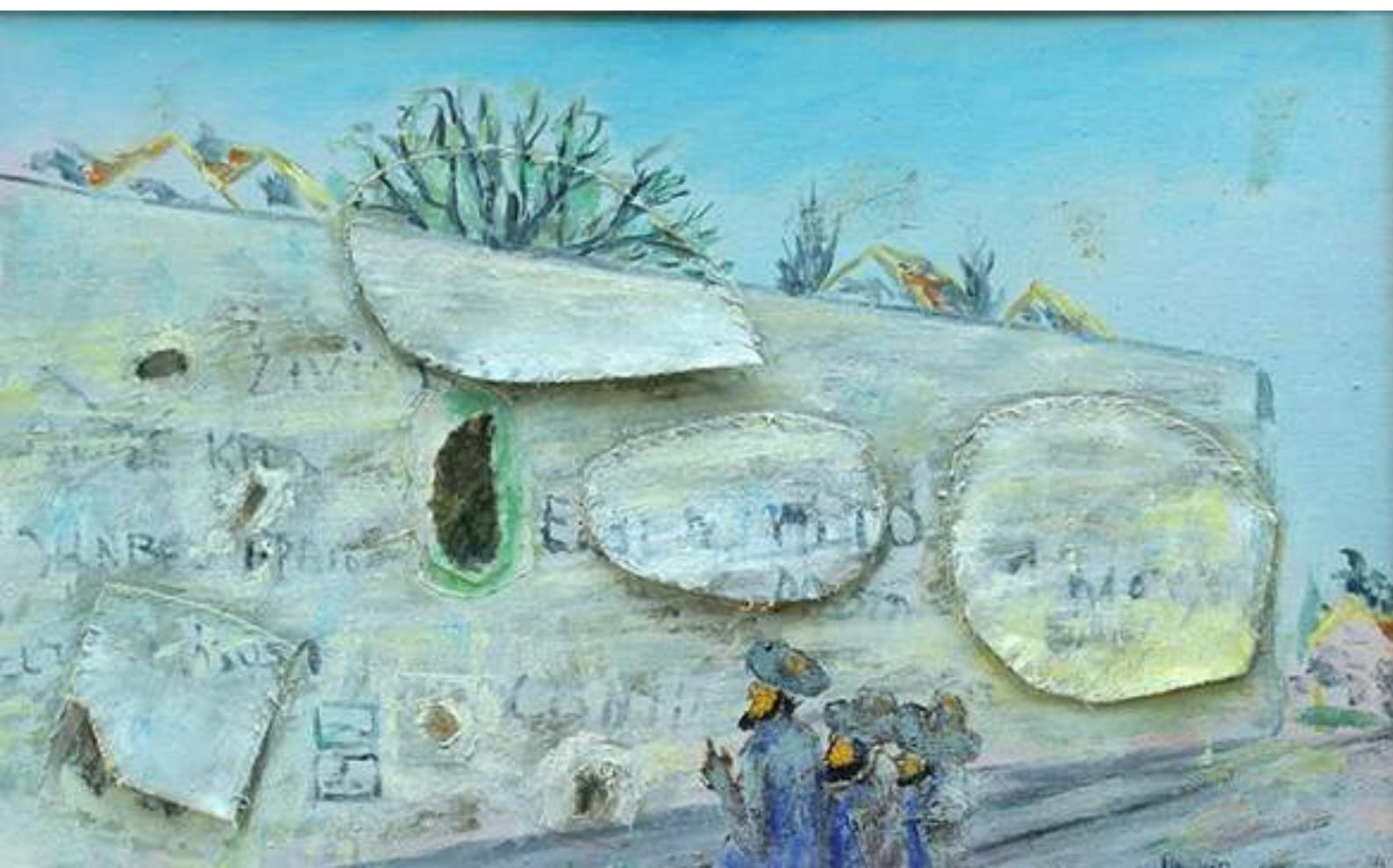
12 Oorlog, waar is mijn plaats, 1996
Háború, hol a helyem
olie, olaj
30 cm x 50 cm

13 Kerken van Baranya, 1992
Baranyai templomok
olie, olaj
40 cm x 60 cm

14 Ecce homo, 1992
Ecce homo
olie, olaj
40 cm x 60 cm

15 Onze klaagmuur, 1992
A mi s íratófalunk
olie, olaj
40 cm x 60 cm

16 Soldaat, 1993
Katona
pastel, pasztel
35 cm x 55 cm

17 Schluipschutters, 1993
Orvlővėszek
pastel, pasztel
40 cm x 60 cm

18 Ze stoppen, 1992
Megálnak
olie, olaj
40 cm x 60 cm

19 Oorlog, 1996
Háború
olie, olaj
40 cm x 60 cm

20 Alarm, er is een probleem, 1997
Riadó, baj van
olie, olaj
50 cm x 60 cm

21 Sarajevo, 1992
Szarajevo
pastel, pasztel
40 cm x 60 cm

22 Oorlogschao, 1995
Háborús zűrzavar
olie, olaj
50 cm x 70 cm

23 Sombere chaos IV, 1995
Borús zűrzar IV
olie, olaj
50 cm x 70 cm

24 Oorlogschaos II, 1995
Háborús zűrzavar II
olie, olaj
50 cm x 70 cm

25 Oorlogsgevaar, 1996
Háborús veszély
olie, olaj
50 cm x 70 cm

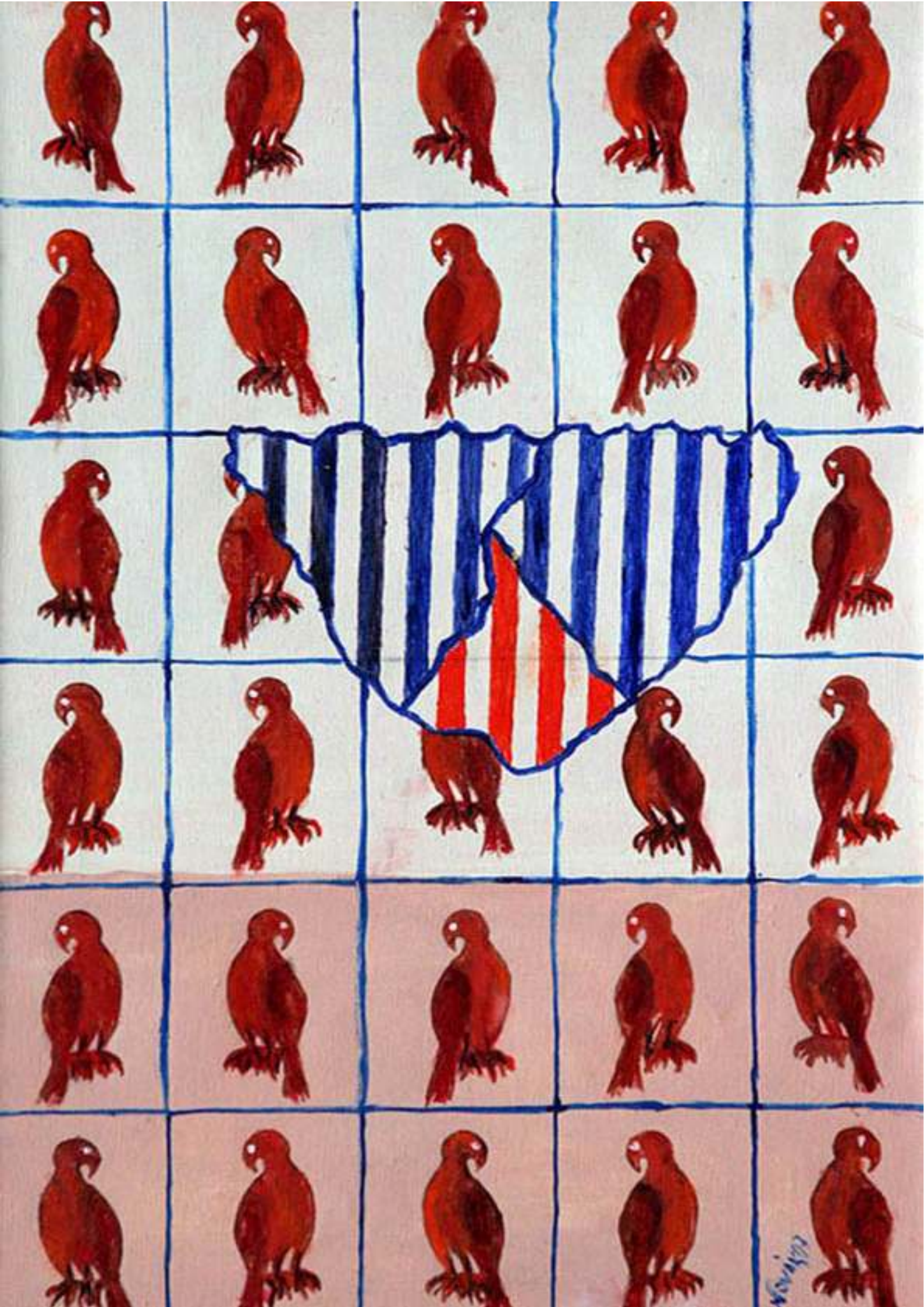

26 Oorlogschaos III, 1995
Háborús zűrzavar III
olie, olaj
50 cm x 70 cm

WVAK96

27 Wanneer houdt het eindelijk op, 1996
Mikor lesz már vége
olie, olaj
50 cm x 70 cm

28 lets is gaande, 2007
Valami készül
olie, olaj
40 cm x 60 cm

29 Oorlog, 1996
Háború
olie, olaj
40 cm x 60 cm

30 Oorlog, 1993
Háború
inkt, tus
50 cm x 70 cm

31 Ergens is het begonnen, 1999
Valahol kezdődött
pastel, inkt, pasztel, tus
50 cm x 70 cm

NOVAK

32 De vijand in het wit, 2007
Fehérben az ellenség
olie, olaj
55 cm x 75 cm

33 Storm in de bergen, 2007
Vihar a hegyekben
olie, olaj
55 cm x 75 cm

34 Mobilisatie - iets ergs, 2007
Mozgósítás - baj van
olie, olaj
50 cm x 70 cm

35 Er beweegt iets, 2007
Valami mozog
olie, olaj
25 cm x 40 cm

36 Alarm, 2007
Riadó
olie, olaj
50 cm x 70 cm

37 Kijk uit, 1994
Vigyázz
olie, olaj
40 cm x 60 cm

38 In de bescherming van het geweld, 1996
Ez erőszak védelmében
olie, olaj
50 cm x 70 cm

NOVAK 96

39 Oorlog en bunker, 1996
Háború és bunker
olie, olaj
40 cm x 60 cm

NOVAK 96

40 Overal vijand, 1996
Ellenfél mindenhol
olie, olaj
40 cm x 60 cm

41 Duivelse kring, 1997
Ördögi kör
olie, olaj
40 cm x 60 cm

NOVAK 97

42 Hij wil ook vrede met de duivel, 1997
Békeséget akar az ördöggel is
olie, olaj
40 cm x 60 cm

43 Afscheidsmaal, we verwachten nog iemand, 2007
Búcsúvacsoa, még várunk valakit
olie, olaj
30 cm x 50 cm

44 Oorlogsstemming, 2008
Háborús hangulat
olie, olaj
50 cm x 50 cm

45 Wat wil hij? Niets duurt eeuwig, 2008
Hát mit akar? Semmi sem tart örökké
olie, olaj
35 x 50 cm

46 lk kom, met enkele obstakels, 2008
Jövök, némi akadályal
akryl, akril
35 cm x 50 cm

47 Oorlog IV, 2008
Háború IV
olie, olaj
30 cm x40 cm

48 Een beetje lawaaiig, 2008
Egy kicsit zűrös
olie, olaj
50 cm x 55 cm

49 Postzegel IV, 2008
Béjyeg IV
olie, olaj
25 cm x 30 cm

50 Kosovaarse postzegel, 2008
Kosovói bélyeg
olie, olaj
25 cm x 30 cm

51 Postzegel III, 2008
Bélyeg III
olie, olaj
25 cm x 30 cm

52 Uitzicht, 2008
Kilátás
olie, olaj
30 cm x50 cm

53 Kosovo is er, 2008
Meg van Kosovo
olie, olaj
30 cm x 40 cm

54 De nieuwe generatie, 2008
Az új nemzedék
olie, olaj
40 cm x 50 cm

55 Het lukt misschien, 2008
Talán sikerül
olie, olaj
50 cm x 50 cm

56 Geweld, 2008
Erőszak
olie, olaj
30 cm x 40 cm

57 Hoopvolle nieuwe geboorte, 2008
Az újjá születése reményébe
olie, olaj
30 cm x 40 cm

58 Waardige tegenstanders, 2010
Méltó ellenfelek
olie, olaj
30 cm x 50 cm

59 Gewiekste vogels, 2010
Trükös madarak
olie, olaj
30 cm x 40 cm

60 Gewiekste vogels II, 2010
Trükös madarak II
olie, olaj
40 cm x 50 cm

61 De beschermers, 2010
Az őrzők
olie, olaj
40 cm x 50 cm

62 Opgesloten 2010
Bezárva
olie, olaj
40 cm x 50 cm

1

2

3

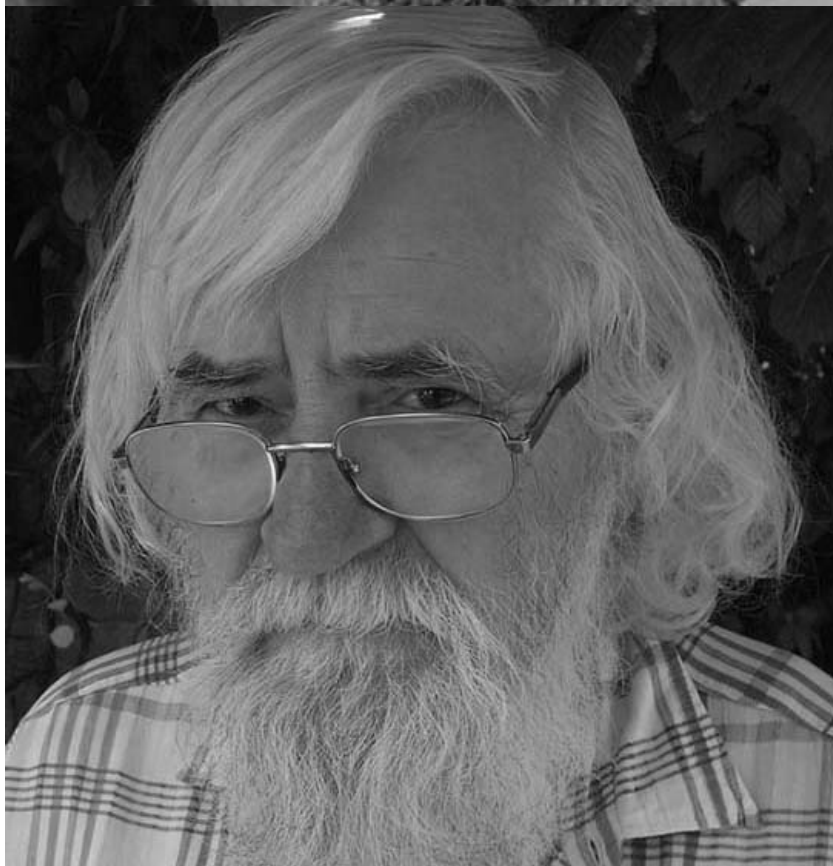
- 1 Misi met deelnemers
Internationale
Kunstenarskolonie 9+1
Horizont 2014
Misi a Nemzetközi 9+1
Művésztelep *Horizont*
részvevőivel 2014
- 2 Misi in gesprek met Lórant
Ágaston
Misi beszélget Ágaston Lórántal
- 3 Misi helpt bij plaatsing van het
beeld *Twee hoornig toverpaard*
Misi segít elhelyezni a *Két szarvú*
táltos paripa szobrát

4

5

6

4 Misi legt uit
Misi magyaráz

5 Afbeelding uitnodiging
overzichtstentoonstelling van Misi
in 2014
A Misi retrospektív kiállításának a
meghívó fedőlapja
2014-ben

6 Misi, juli 2014
Misi 2014 júliusában

Uitgeverij Filograph

ISBN/EAN 978 90 77913 18 5